

LUNDS
UNIVERSITET

Migrantarbete inom den gröna näringen

Migrantarbete inom den gröna näringen

”I tio år säsongsarbetade paret på en stor grönsaksodling i Skåne. Först nu berättar de om arbetsvillkoren där. Deras historia får en att tänka på amerikanska södern i början av förra seklet, men den utspelar sig i Sverige, idag. Och den är inte unik.”

SR P1 Kaliber 25 november 2007

Migrantarbete inom den gröna näringen

Framtagen i samarbete mellan:

Lunds universitet, Malmö högskola och SLU Alnarp.

Måns Svensson, Rustamjon Urinboyev, Ulla Nilsson, Margareta Littorin, Anders Wigerfelt-Svensson, Peter Lundqvist, Birgitta Nyström, Annamaria Westregård, Mats Bohgard, Johanna Alkan-Olsson, Maria Albin

Migrantarbete inom den gröna näringen

Uppdrag:

Kunskapsöversikten ska beskriva aktuell forskningen kring migrantarbete inom den gröna näringen ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Syfte:

Då antalet migrantarbetare inom jordbruket ökar världen över, och då man i såväl akademiska som politiska sammanhang har uppmärksammat de risker som dessa globala migrationstrender medför, finns det ett växande behov av att även i Sverige sammanställa aktuell kunskap om arbets- och hälsoförhållandena för dessa migrantarbetare.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Omfattning i Sverige:

Bristfälliga bedömningar pekar på att omkring 2 000 migranter arbetar som säsongsanställda inom den gröna sektorn varav de flesta inom jordbruk och trädgård.

Men...

Migrantarbete inom den gröna näringen

I Finland uppskattar man antalet utländska arbetare i jordbruket
2010 till 13 000

I Norge uppskattar man antalet utländska arbetare i jordbruket
2009 till 19 000

Migrantarbete inom den gröna näringen

Metod:

Litteratursökning avseende publikationer på svenska

Litteratursökning avseende publikationer på engelska

Telefonintervjuer med nyckelinformanter

LUNDS
UNIVERSITET

Migrantarbete inom den gröna näringen

Litteratursökning avseende publikationer på engelska

Antal granskade studier: 264

Migrantarbete inom den gröna näringen

- Kemiska bekämpningsmedel
- Arbetstidens längd
- Olycksrisker
- Ergonomi
- Löner
- Psykosocial bakgrund och effekter
- Boende
- Information och kunskap
- Brister i grundläggande välfärdstjänster såsom sjukvård
- Rättsliga förutsättningar och problem
- Risk för social dumpning

Migrantarbete inom den gröna näringen

Kemiska bekämpningsmedel

Hög cancerfrekvens bland migrerande lantarbetare (och deras barn) kopplats till deras exponering för cancerframkallande kemikalier. Flera studier antyder en hög förekomst av bröstcancer, hjärntumörer, non-Hodgkins lymfom, leukemi samt prostatacancer bland dessa grupper.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Arbetstidens längd

Flera studier drog slutsatsen att de arbetsrelaterade hälso- och säkerhetsrisker som alla jordbruksarbetare utsätts för kan vara större för migrantarbetare eftersom de arbetar längre arbetspass och ofta väljer att inte rapportera sjukdomar/ skador för att undvika utvisning eller utebliven lön.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Olycksrisker

Den internationella forskningen visar att migrerande lantarbetare löper mycket högre risk för arbetsplatsskador, sjukdom och död än inhemska arbetare och arbetare inom alla andra sektorer utom byggsektorn.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Ergonomi

Det är känt att mycket av det icke-mekaniserade arbetet på friland, där migrerande arbetskraft ofta nyttjas, innefattar problematiska arbetspositioner vid t.ex. sådd, plantering, ogräsrensning och skörd, intensivt arbete med händerna som att klippa, plantera, skära etc., många tunga lyft och långa arbetspass ofta i samma arbetsställning.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Löner

Migrantarbetare utför lågkvalificerat arbete för låga löner inom yrken med låg social status och korta anställningsperioder.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Psykosocial bakgrund och effekter

Alkoholproblem orsakade av psykisk ohälsa och social isolering har i flera studier konstaterats vara ett av de vanligaste problemen kopplade till dåliga psykosociala förhållanden bland migrerande lantarbetare.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Boende

Migrerande lantarbetares boendeförhållanden ligger långt under de föreskrivna normerna. Studier visar att migrerande lantarbetare ofta lever i undermåliga, trångbodda och farliga anläggningar som saknar fullgod sanitär utrustning och skydd mot olika infektionsrisker.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Information och kunskap

Språksvårigheter medför att migrerande lantarbetare inte alltid kan tillgodogöra sig information och säkerhetsföreskrifter.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Brister i grundläggande välfärdstjänster såsom sjukvård

Brist på tillgång till grundläggande välfärdstjänster såsom sjukvård är ett problem som förekommer i större delen av den litteratur vi har gått igenom. Studier fann att migrerande lantarbetare ofta har nedsatt tillgång till sjukvård och sociala förmåner.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Rättsliga förutsättningar och problem

En analys av hur ratificeringen av den internationella konventionen om migrantarbetare fortskrider tyder på att konventionens förmåga att konkret förbättra migrant- arbetares arbetsvillkor, hälsa och säkerhet är mycket begränsad.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Generell påverkan inom näringen

Tillgången till migrerande lantarbetare som billig arbetskraft, samt deras uthärdande av hårda arbetsvillkor, har påverkat jordbrukssektorerna i mottagarländerna på ett negativt sätt, och därmed gjort jordbrukssektorn till den mest riskfyllda och lågavlönade sektorn på arbetsmarknaden.

Migrantarbete inom den gröna näringen

Modeller för att bemöta problemen:

Utbildning och information: bristande resultat

Strängare säkerhetslagstiftning: bristande resultat

Interaktiv forskning: varierande resultat

Tekniska lösningar: bra resultat

Avskaffa farliga preparat och ersätt med säkrare: bra resultat

Migrantarbete inom den gröna näringen

Exempel på potentiella vägar framåt:

Mer forskning

Öka medvetenheten

Ställ krav på ansvariga myndigheter

Utveckla tekniska lösningar

Ersätt hälsovådliga kemikalier

Samverka med sändarländerna

Utveckla information och hantera språk

Ställ krav på de dominerande livsmedelskedjorna

LUNDS
UNIVERSITET